

Сталінські КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО

№ 4 (800) | Субота, 12 лютого 1955 р. | Ціна 20 к.

ВІДМІННЕ НАВЧАННЯ — ОБОВ'ЯЗОК СТУДЕНТІВ

Радянська молодь відає багато сил оволодінню наукою, наполегливо працює над підвищенням свого ідейно-політичного рівня.

Почесний обов'язок кожного радянського студента — відмінно вчитися, бути активним учасником наукового і громадського життя свого колективу.

Щороку Харківський університет випускає сотні молодих спеціалістів, яких нетерпляче чекають в усіх кінцях нашої великої Батьківщини. Наші студенти повинні виправдати надію свого народу, вони повинні відповісти на піклування партії і уряду відмінним навчанням, глибоким оволодінням знаннями.

Домогтися цього можна лише при умові постійної, систематичної, наполегливої роботи на лекціях і семінарах, при умові серйозної підготовки до теоретичних і практичних занять, при умові виконання учебного плану кожним студентом.

Минув перший тиждень другого семестру. На всіх факультетах йдуть лекції. І саме зараз, з перших днів занять, треба не запускати матеріал, планомірно працювати.

Минула екзаменаційна сесія показала, що колектив університету багато зробив протягом першого семестру щодо виконання постанови Ради Міністрів Союзу РСР і ЦК КПРС «Про поліпшення підготовки, розподілу і використання молодих спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою», домогся нових успіхів в учбово-методичній і виховній роботі. Переважна більшість студентів прийшла до сесії з ґрунтовними знаннями, які дозволили їм добре і відмінно скласти екзамен.

Сесії передував семестр наполегливої роботи. Протягом нього зросла активність студентів на семінарах, підвищилась вимогливість викладачів і відповідальність студентів за виконання лабораторних робіт і домашніх завдань, за підготовку до семінарів і колоквіумів.

Але не всі студенти добре виконували свій перший обов'язок. Деякі товариші, внаслідок непередбаченої, не встигли скласти заліки напередодні сесії. Шість заліків не склав студент 2 курсу математичного відділення фізмату Третяк, 4 заліки не склав студент 2 курсу хімічного факультету Сисун та ін.

Ці факти ще раз говорять про необхідність вірного планування робочого часу, про необхідність вчитися у відмінників навчання.

Результати зимової екзаменаційної сесії показали, що на перше місце по успішності в університеті вийшов біологічний факультет. Не погано пройшла сесія на економічному та історичному факультетах.

На останньому місці знову фізико-математичний факультет. Хоча тут і знизили процент невстигаючих студентів у порівнянні з минулим учбовим роком, але все ж на факультеті 65 незадовільних оцінок. Не все ще зроблено громадськими організаціями і деканатом фізмату щодо піднесення трудової дисципліни серед студентів і здійснення контролю за їх самостійною роботою протягом семестру.

На факультеті є чимало ледарів і нероб, які тягнуть назад весь колектив. Давно громадським організаціям і деканату слід було зайнятися такими студентами як Криль, Мерісов (фізичний відділ) та іншими, які з року в рік одержують незадовільні оцінки.

В цьому семестрі громадськості і деканату всіх факультетів і, особливо, фізико-математичного, слід з самого початку повести рішучу боротьбу за ліквідацію академічної заборгованості. Для відстаючих студентів необхідно влаштувати додаткові заняття і консультації. Треба різко підняти контроль громадських організацій за самостійною роботою студентів під час семестру.

Колектив університету повинен докласти всіх зусиль до того, щоб підійти до літньої екзаменаційної сесії з кращими показниками.

Конференція читачів в редакції газети „Сталінські надри“

Партійний комітет, комітет комсомолу і редакція газети «Сталінські надри» ближчим часом проведуть конференцію читачів університетської багатотиражки. На ній буде обговорено питання про роботу редакції і про заходи, спрямовані до її поліпшення. Після конференції силами університетської самодіяльності буде даний великий концерт.

На конференцію запрошуються всі читачі «Сталінських кадрів». Про день і час конференції буде повідомлено у наступному номері нашої газети.

Назустріч 150-річному ювілею Харківського університету

29 січня відбулося засідання Вченої ради ХДУ, присвячене 150-річчю з дня заснування нашого вузу. Доповідь з цього питання зробив ректор університету професор І. М. Буланкін. З великою увагою прослухали присутні доповідь про величезні заслуги найстарішого наукового закладу України перед Батьківщиною за 150 років його існування.

Вчена рада заслухала також повідомлення проректора університету доцента В. І. Махінко про міроприємства з приводу святкування ювілею і затвердила план цих міроприємств.

Відзначення 150-річного ювілею університету перетвориться у справжнє свято української культури, яке широко висвітлюватиметься в центральній і місцевій пресі.

На святкування ювілею до Харкова приїдуть делегації з Академії наук СРСР і УРСР, з Московського, Ленінградського, Київського, Казанського, Воронежського, Білоруського, Азербайджанського, Вільнюського, Дніпропетровського, Єреванського, Тбіліського та багатьох інших університетів країни.

Гості візьмуть участь у ювілейній науковій конференції та інших урочистих міроприємствах.

Видавництво ХДУ випустить в світ протягом березня — квітня «Історію Харківського університету», написану авторським колективом науковців історичного факультету, ювілейні збірки наукових праць майже всіх факультетів університету, монографію А. І. Сластьонова «Про розвиток астрономічної науки в ХДУ», книги Н. І. Ахїєзера, Д. З. Гордєвського, Наумова, присвячені життю і діяльності видатних вчених Харківського університету, вибрані твори М. М. Бекетова та інші видання загальним обсягом 208 друкованих аркушів.

Святкування ювілею почнеться у квітні проведенням наукової конференції, присвяченої знаменній даті. Конференція відкриється урочистими зборами професорсько-викладацького складу ХДУ разом з партійними і громадськими організаціями міста Харкова, які відбудуться у приміщенні театру опери та балету ім. М. Лисенка.

Потім відбудеться пленарне засідання і секційні засідання на факультетах. На пленарному засіданні вчені університету заслухають доповіді: дійсного члена АН УРСР професора А. І. Білецького «Українська культура і Харківський університет», професора М. А. Ізмайлова «Харківська школа фізико-хіміків», професора Н. І. Ахїєзера «Харківська школа математиків» і професора В. М. Нікітіна «Харківська школа біологів».

З 1 до 15 квітня буде проведена ювілейна студентська наукова конференція, на яку приїдуть гості з СНТ Московського, Тартуського, Київського і Казанського університетів, а також будуть запрошені представники ряду харківських вузів.

План передбачає широке розгортання агітаційно-масової і спортивно-масової роботи.

На всіх факультетах, в гуртожитках ХДУ, на заводах міста і в підшефних колгоспах будуть прочитані науковцями історичного факультету лекції на теми з історії університету. В академгруппах будуть проведені політзаняття на тему з історії ХДУ і про його значення в розвитку російської і української культури.

В галузі спортивно-масових міроприємств намічено

провести ряд змагань. Ювілею присвячена комплексна спартакіада цього учбового року, яка проводиться за особим положенням.

Спортсмени університету вивчають комплекс вправ, який вони покажуть на масовому фізкультурному святі 2 травня на стадіоні «Авангард». В квітні по місту буде проведена легкоатлетична естафета, в якій візьмуть участь команди усіх факультетів, змагання з художньої та спортивної гімнастики, легкоатлетичний масовий крос та ряд інших заходів.

Посилено готуються до святкування ювілею учасники художньої самодіяльності університету. В ці дні вони покажуть нову програму не лише університетському глядачеві, а й громадськості міста, робітникам заводів, колгоспникам Ольшанського району.

В березні відбудеться огляд художньої самодіяльності факультетів, теж присвячений 150-річчю з дня заснування університету.

1 квітня в Головному корпусі відкриється ювілейна виставка, яка складатиметься з трьох відділів: 1) університет в період кріпацтва (1805—1861 роки); 2) університет в період розвитку капіталізму і в роки імперіалізму (1861—1917 рр.); 3) історія університету в радянський період (1917—1954 рр.).

До відзначення ювілею будуть святково оформлені учбові корпуси університету, вхід у міський парк ім. Шевченка і майдан біля Південного вокзалу.

Підготовка до святкування ювілею проводиться під керівництвом ювілейної комісії.

Вечір на агітпункті

Агітколектив біологічного факультету проводить велику роботу серед виборців.

5 лютого в агітпункті, що міститься у приміщенні університету по вул. Трінкле-

ра відбувся вечір в програмі якого — лекція на тему «Про використання атомної енергії в мирних цілях», яку прочитав доцент Пяти-

горський. Лекція викликала великий інтерес серед слухачів. Після лекції був продемонстрований кінофільм «Співає Україна».

На зимових канікулах за командировкою обласного комітету комсомолу група наших студентів — учасників художньої самодіяльності — виїжджала з концертами в Близнюківський район Харківської області.
На фото (зліва направо): 1. Перед від'їздом на Харківському вокзалі; 2. З Близнюків виїхали на двох автомашинах...; 3. Іноді пасажери мінялися своїми ролями з машиною. 4. На тваринницькій фермі колгоспу ім. «Правди» студенти зацікавилися молодняком. (Див. нарис «Зустрічі з колгоспниками» на 4-й сторінці).
Фото І. ЧЕРНИШОВА.

На допомогу агітаторові РАДЯНСЬКА ВИБОРЧА СИСТЕМА НАЙДЕМОКРАТИЧНІША В СВІТІ

Наближаються вибори до Верховних Рад союзних і автономних республік і до міських Рад депутатів трудящих. В Українській РСР вибори відбудуться 27-го лютого цього року.

Трудящі зустрічають вибори новими трудовими перемогами у справі дострокового виконання п'ятої п'ятирічки. Вони борються за дальший розвиток важкої індустрії — основи основ соціалістичної економіки, джерела заможного і культурного життя трудящих, за круте піднесення всіх галузей сільського господарства, за дальший розвиток легкої і харчової промисловості. Підготовка до виборів проходить в обстановці наполегливої і послідовної боротьби Радянського Союзу за зміцнення миру в усьому світі, за колективну безпеку всіх країн проти імперіалістичних палів нової війни.

Майбутні вибори до Верховних Рад союзних і автономних республік і до міських Рад, на відміну від минулих, мають одну істотну особливість: вони провадяться одночасно. Вибори до Верховних Рад республік і до міських Рад будуть проводитися на базі найдемократичнішої в світі радянської виборчої системи, яка забезпечує повне і вільне волевиявлення народу.

Радянська виборча система заснована на неухитних принципах Конституції СРСР, що втілює велич найвищої форми демократії — радянської демократії. Вона виникла на базі переміжного соціалізму, основним принципом якого є суспільна власність на засоби виробництва і відсутність експлуатації людини людиною.

Радянський виборчий закон забезпечує повне і послідовне втілення в життя виборчої системи, встановленої Конституцією СРСР.

Вибори депутатів до Рад депутатів трудящих проводяться на базі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні.

Перевага радянської виборчої системи над системою в капіталістичних країнах особливо яскраво виявляється в принципі загальних і рівних виборів.

Загальне виборче право забезпечується правом на участь у виборах всіх громадян СРСР, що досягли 18-ти років, незалежно від їх расової і національної приналежності, статі, віросповідання, освітнього цензу, освітності, соціального походження, майнового стану і минулої діяльності, за виключенням божевільних і засуджених судом з позбавленням виборчих прав.

В нашій країні не лише проголошується, але і на ділі послідовно здійснюється принцип загальності виборчого права.

Підсумки минулих виборів показали, що майже всі виборці, за незначним винятком, взяли участь у голосуванні. Так, у виборах до обласних, окружних, районних, сільських і селищних рад УРСР, що проводилися в лютому 1953 року, взяло участь 99,98% всіх виборців.

Рівне виборче право для всіх громадян забезпечується правом участі всіх громадян у виборах депутатів до Рад на рівних підставах, тобто правом кожного громадянина мати лише один голос, рівністю виборчих округ за кількістю населення, наданням жінкам прав обирати і бути обраними нарівні з чоловіками, правом всіх військовослужбовців обирати і бути обраними нарівні з усіма громадянами.

Загальне, рівне виборче право є дійсно виявом найвищого демократизму радянської виборчої системи і одним з могутніх заходів, з допомогою якого забезпечується постійна і широка участь трудящих в управлінні державою. В роботі місцевих Рад беруть участь мільйони робітників, селян і представників інтелігенції. Під час майбутніх виборів до місцевих Рад лише в Харківській області буде обрано біля 16000 чоловік. Наведені дані є яскравим показником справжнього демокра-

тизму нашої радянської виборчої системи.

Радянська виборча система корінним чином відрізняється від виборчої системи в капіталістичних країнах. Суть буржуазної виборчої системи полягає в тому, що вона закріплює експлуатацію людини людиною, приватну власність на засоби виробництва, панування заможної меншості.

«Буржуазна демократія, будучи великим історичним прогресом в порівнянні з середньовіччям, завжди лишається — і при капіталізмі не може не лишатися — вузькою, урізаною, фальшивою, лицемірною, раєм для багатих, пасткою і обманом для експлуатованих, для бідних» (В. І. Ленін).

В ряді буржуазних країн виборчі закони урочисто проголошують загальне і рівне виборче право, фактично ж шляхом всіляких застережень, «уточнень», «доповнень», «приміток» це право обмежується; не допускаються до активної участі у політичному житті, позбавляються можливості користуватися правами і свободами, проголошеними конституцією, мільйони маси трудящих.

Виборчий закон, діючий в США, містить більш, ніж 50 різноманітних обмежень, позбавляючи з допомогою їх права участі у політичному житті більше, ніж 25 мільйонів чоловік. Так, в багатьох штатах США існує, наприклад, «ценз осідлості», з допомогою якого позбавляються виборчого права безробітні, наймити, сезонні робітники, що живуть в даній місцевості менше певного часу, змушені блукати, шукаючи роботи для того, щоб не померти з голоду.

Існує також «освітній ценз», згідно якого неписьменні позбавляються виборчого права. В США не змогли взяти участі в минулих виборах у 1952 році за цим цензом близько 3 мільйонів чоловік.

Як і в багатьох буржуазних державах, в США значна частина повнолітньої молоді усувається від участі у виборах через високі «віковий ценз». Так, у 1952 році «віковий ценз» позбавив виборчих прав більше, ніж 7 мільйонів молодих громадян.

Різнорганітними «доповненнями» і «роз'ясненнями» позбавлено виборчого права негритянське населення і національні меншості, що живуть в США. За повідомленням американської преси більше, ніж 5 мільйонів негрів в США позбавлені права голосу.

В цілому лише внаслідок різноманітних огорожок і обмежень у президентських виборах 1952 року в США з 98.400.000 виборців фактично не змогли взяти участі близько 25 мільйонів чоловік.

В ряді країн — США, Англії, Швеції, Австралії і інших — право участі у виборах обмежується вимогою сплатити виборчий податок, а також володіти певною власністю. Грубим порушенням загального виборчого права в капіталістичних країнах є позбавлення жінок права обирати і бути обраними в державні органи (Швейцарія, Іран, Іспанія, Португалія та ін.).

Ці факти свідчать про те, що навіть в тих капіталістичних державах, де формально проголошено загальне виборче право, рівність прав усіх громадян, в дійсності не існує ні вільних загальних виборів, ні рівних прав громадян. Панівні класи капіталістичних країн відштовхують від участі у політичному житті широкі маси трудящих.

Яскравим виявленням демократизму радянської виборчої системи є прямі вибори депутатів від місцевих Рад до Верховної Ради СРСР включно. Цей принцип виборів підкреслює народний, демократичний характер Радянської влади, створює громадський контроль за діяльністю різноманітних державних органів, зміцнює зв'язок між виборцями і депутатами, сприяє посиленню зв'язку Радянської влади з широкими масами трудящих.

Радянський виборчий закон з допомогою таємного голосування повністю забезпечує волевиявлення народу. «Положення про вибори» охороняє демократичні права і свободи радянських громадян, притягаючи до кримінальної

відповідальності кожного, хто шляхом насильства, обдурювання, погроз або підкупу буде перешкоджати громадянину СРСР у вільному здійсненні його права обирати і бути обраним.

Повне і послідовне втілення в життя радянської демократії виявляється також в організації і порядку виборів в нашій країні: вибори призначаються у неробочий день, виборчі округи розбиваються на ділянки, на яких проходить видання і прийом бюлетенів з 6-ї години ранку до 12-ї години ночі, для того, щоб всі виборці змогли взяти участь у голосуванні. Списки виборців складаються виконкомом Рад депутатів трудящих. В них включаються всі громадяни, що досягли 18-ти років. Списки вивішуються за тридцять днів до виборів для загальної перевірки.

Конституція СРСР забезпечує право висування кандидатів за громадськими організаціями і товариствами трудящих. Це право створює умови для висування кандидатів в депутати найпередовіших людей нашої країни, гідних синів і дочок Батьківщини, активних будівників комунізму.

Зовсім інше становище в капіталістичному світі. В капіталістичних країнах організація виборів підкорена інтересам панівних класів, які шляхом одурювання, нечуваної демагогії, підкупу, терору, фальсифікації виборів і підрахунку голосів, фактичним знищенням принципу таємного голосування, намагаються перешкодити трудящим здійснити своє виборче право, для того, щоб забезпечити більшість для обрання потрібних їм членів парламентів і президентів.

Проведені в останні роки в капіталістичних країнах «реформи» виборчих систем стверджують, що буржуазія явно відмовилася від лібералізму, розтоптала принцип рівноправності людей і нашої і намагається позбавити комуністичну і інші прогресивні партії законно одержаних ними голосів мільйонів виборців. Буржуазний парламентаризм є ширмою, за якою капіталісти, поодиночі і разом, відверто продають права і незалежність нації мілітардерм США. Прикладом торгівлі незалежністю народу є підписання французькими міністрами на Лондонській і Паризькій нарадах (восени 1954 року) угоди про відновлення Вермахту, про створення агресивного «Західно-Європейського союзу», про включення Західної Німеччини в Атлантичний блок. Ці угоди ворожі інтересам французького народу, що виступає проти змови з німецьким мілітаризмом, проти підготовки нової світової війни. Але панівні кола Франції, боячись народу, в угоду агресивним урядам США і Англії, продають суверенитет і незалежність своєї країни.

Радянська демократія покляла кінець розриву між проголошенням демократичних свобод і прав громадян і їх реальним здійсненням. Лише в соціалістичній країні трудящі користуються всіма політичними правами і свободами на основі найдемократичнішої в світі виборчої системи.

У майбутніх виборах до Верховних Рад союзних і автономних республік і до місцевих Рад депутатів трудящих Комуністична партія, керівна і спрямовуюча сила радянського суспільства, виступає в блоці з безпартійними. В єдності партії і народу сила і непереможність радянського ладу, політичною основою якого є Ради депутатів трудящих.

Нерозривна єдність партії і народу лежить в основі успішного здійснення величезних завдань будівництва комунізму в нашій країні.

Як і минула виборча кампанія, вибори до Рад будуть яскравим свідченням радянської демократії, дружби і морально-політичної єдності радянського народу, безмежного довір'я і відданості радянського народу Комуністичній партії і Радянському уряду.

Г. ПЕТРОВА, аспірантка кафедри марксизму-ленінізму

Нарада в ЦК ЛКСМУ

Наприкінці січня 1955 року в Києві проходив семінар-нарада секретарів комсомольських організацій держуніверситетів, педінститутів, інститутів іноземних мов і інститутів фізичної культури, скликаний ЦК ЛКСМУ.

На минулій нараді обговорювалися важливі питання поліпшення роботи у вузах у зв'язку з постановою Ради Міністрів СРСР і ЦК КПРС «Про поліпшення підготовки, розподілу і використання спеціалістів з вищою і середньою спеціальністю освітою».

Заступник міністра освіти УРСР тов. Русько і начальник Головного управління вузів Міністерства культури УРСР т. Любченко у своїх виступах розповіли про перебудову роботи вузів у зв'язку з рішенням партії і уряду. Нарада приділила багато уваги питанням поліпшення виховної роботи у вищій школі і завданням, які стоять перед комсомольськими організаціями вузів. Секретарі комітетів комсомолу, виступаючи на нараді, критикували недоліки у роботі Міністерства вищої освіти СРСР і студентського відділу ЦК ЛКСМУ. Значне місце було приділено питанням роботи студентських наукових товариств, вказувалося на те, що студентські наукові гуртки ще не стали тією базою, де студенти одержують навички науково-дослідницької роботи. Нерідко

доповіді гуртківців мають поверховий реферативний характер. В роботі наукових гуртків ще не викоринений академізм.

Учасники наради обговорювали питання виробничої і педагогічної практики студентів, питання розподілу молодих спеціалістів. Виступаючи говорили про те, що переважна більшість студентів-випускників, сумлінно виконуючи свій обов'язок перед Батьківщиною, їде за призначенням. Але існують ще такі випускники, які не з'являються на роботу після закінчення вузу. В минулому році лише по університетах України не поїхало за путівками Міністерства 117 чоловік. Нарада вказала на недостатню роботу комсомольських організацій вузів з випускниками.

На нараді-семінарі в ЦК ЛКСМУ секретарі комітетів комсомолу поділилися досвідом своєї роботи, обмінялися думками з питання групової структури комсомольських організацій вузів. Підбиваючи підсумки наради, секретар ЦК ЛКСМУ В. І. Дрозденко дав роз'яснення з питань роботи групових комсомольських організацій, вказав на ряд недоліків у керівництві комітетів комсомолу роботою груп.

В. БАЙБІКОВ, заступник секретаря комітету ЛКСМУ.

До підсумків зимової сесії

Що показали екзамени

Зимова екзаменаційна сесія на географічному факультеті в цьому році проходила більш організовано, ніж в минулому. Студенти мали більше часу для підготовки до екзаменів. Це пояснюється тим, що, згідно з новими навчальними планами, зменшилася кількість екзаменів на окремих курсах. Так, наприклад, раніше студенти I курсу складали 7 предметів, зараз лише 3; студенти II курсу складали 5 дисциплін — зараз 2. Це дало можливість студентам географічного факультету глибше і серйозніше підготуватися до сесії.

Перші екзамени, які були проведені з соціально-економічних дисциплін, показали, що студенти з усією відповідальністю поставилися до підготовки з цих предметів. Про це свідчить той факт, що всі соціально-економічні дисципліни на факультеті складено лише на «відмінно» і «добре».

З 10 січня на факультеті розпочалися екзамени з спеціальних дисциплін. Студенти I курсу свій перший екзамін складали з гідрології. Кращі знання на екзамені показали студенти: Луп'як, Корнієнко, Бойко, Солодовнікова. Поруч з хорошими відповідями траплялися випадки, коли студенти недостатньо проробили матеріал і не могли дати повної, чіткої відповіді на питання. Це стосується в першу чергу таких студентів, як Тулумджан, Антоян, Баркар. Причина їх незадовільних відповідей полягає в тому, що протягом першого семестру вони часто пропускали заняття без поважних причин, недостатньо готувалися до практичних занять. Громадськість факультету неодноразово вказувала цим студентам на їх несерйозне ставлення до навчання, але вони так і не зробили з цього належних висновків.

Студенти II курсу на екзамені з картографії в цілому добре висвітлювали питання курсу і особливо питання, пов'язані із складанням карт і атласів. Так, студент Колісник добре відповідав на питання про розвиток картографії в радянський період, вірно аналізував нові атласи, які були видані в радянський період, зокрема після війни — атлас світу, географічний атлас для вчителів середньої школи, кишеньковий атлас світу і ряд інших картографічних видань.

Третьюкурсники загалом сумлінно підготувалися до екзаменів. Але на екзаменах з'ясувалося, що деякі студенти недостатньо працюють над картою. Це стосується в першу чергу тт. Кіричек, Мартиненко, Вишнінської.

На IV курсі зимова екзаменаційна сесія пройшла менш успішно, ніж в минулому році. Деякі студенти знизили якість підготовки (тт. Ліннік, Браташ, Самар, Терновська).

Успішно пройшов екзамін на V курсі з спеціальних предметів як економгеографія УРСР, економіка і політична географія країн народної демократії. Ці предмети студенти склали на «відмінно» і «добре». Глибокими і серйозними були відповіді тт. Родіонові, Крамаренко, Овчаренко, Бавикуної, Федорова, Корнієнка.

Зимова екзаменаційна сесія на географічному факультеті скінчилася. Можна сказати, що колектив географічного факультету успішно підготувався до неї. Професорсько-викладацький склад підвищив вимоги до студентів і тим самим сприяв поліпшенню якості їх підготовки до екзаменів.

Ю. МАНДРИКІН, заст. декана географ. ф-ту.

Екзамени з історії геології

В цьому році на геологічному факультеті вперше читався курс історії геологічних наук. В програмі курсу велика увага була приділена історії вітчизняної геології.

Завдання курсу — зміцнення у студентів матеріалістичного світогляду, історичного підходу до вивчення науки, виховання у студентів почуття радянського патріотизму, гордості за свою Батьківщину, за успіхи вітчизняної геології.

Тому під час читання курсу багато уваги було приділено працям найвидатніших російських геологів, які внесли неопієнний вклад в розвиток російської і світової науки — Ломоносова, Федорова, Карпінського, Левінсона-Лессінга, Обручева, Губкіна, Архангельського і ін.

Екзамени з цього предмету свідчать про великий інтерес і серйозне ставлення студентів V курсу геологічного факультету до вивчення історії цієї науки. Чіткі і вичерпні відповіді на запитання дали студенти М. Волков, В. Кравченко, Е. Марченко, Б. Марчук і ін. Всі студенти групи, що складала екзамін 20 січня, одержали лише відмінні і добрі оцінки.

Через 6 місяців випускники геологічного факультету розпочнуть свою самостійну роботу — дослідження безмежних надворних багатств нашої Батьківщини. Хочеться побажати їм в практичній роботі наслідувати кращі традиції великих російських геологів, вчитися в них допитливості, наполегливості в рішенні складних питань.

Доц. Г. СОБОЛЄВ.

Після недовгого відпочинку знову почалися у студентів напружені дні навчання. Приблизно для однієї п'ятої частини їх — це останній семестр перебування в університеті, семестр підготовки дипломних робіт.

З чим же ми вступаємо в новий семестр?

Під час зимової екзаменаційної сесії була перевірена глибина і міцність набутих студентами знань. Самим студентам ця сесія допомогла систематизувати і узагальнити свої знання, поповнити виявлені під час підготовки прогалини.

Професорсько-викладацький колектив університету, керуючись рішеннями XIX з'їзду КПРС про подальше підвищення рівня підготовки кадрів, і виконуючи постанову Ради міністрів і ЦК КПРС від 30 серпня 1954 року «Про поліпшення підготовки, розподілу і використання молодих спеціалістів з вищою і середньою спеціальною освітою», досяг нових успіхів в учбово-методичній і виховній роботі. Підвищився теоретичний і науковий рівень лекцій, поновлено лабораторні задачі в практикумах багатьох природничо-наукових кафедр.

Зросла активність студентів на семінарах, підвищилися вимоги викладачів і відповідальність студентів за виконання лабораторних робіт і домашніх завдань, за підготовку до семінарів і колоквіумів.

Добре пройшла педагогічна практика на ряді факультетів: вперше була успішно проведена педагогічна практика на фізичному відділі фізико-математичного факультету і на хімічному факультеті. Рішуча боротьба деканатів з академічною заборгованістю за літню екзаменаційну сесію дала свої наслідки. Протягом грудня заборгованість була в основному ліквідована. Лише 12 студентів залишилися «хвостистами».

Студенти, які систематично працювали протягом семестру, виконували всі лабораторні і домашні завдання, успішно склали заліки до початку екзаменів. Таких була переважна більшість.

Але ряд студентів не встигли своєчасно скласти заліків і не були допущені до сесії. Таких в університеті знайшлося 18 чоловік. Серед них: студент 2 курсу математичного відділу Третяк (6 заліків), студент 2 курсу хімічного факультету Сисун (4 заліки), студенти 2 курсу англійського відділу Кравченко (3 заліки) і другокурсники Тарасенко (2 заліки) і ін. Лише деякі з них, скориставшись дозволом, склали заліки вже під час сесії.

Для підготовки до екзаменів під час зимової екзаменаційної сесії студенти мали достатньо часу, тому що протягом 3-х тижнів треба було скласти 3—4 екзамени, а

на деяких курсах лише 1—2.

Організовані на кафедрах консультації допомогли студентам розібратися у найбільш важких і недостатньо засвоєних розділах програми.

Минула сесія показала цілком задовільні наслідки. З'явилася на іспити 95,5% від загальної кількості студентів. Без поважних причин не з'явилася на один, або кілька екзаменів близько 1,9%, серед них найбільше (30 чоловік) студентів фізико-математичного факультету (В. Овчаренко, Б. Мерісов, А. Ткаченко, Л. Нікіфорова і ін.).

Абсолютна успішність, тобто кількість студентів, які склали всі екзамени, по відношенню до загальної кількості студентів (не рахуючи хворих), складає 94,8%. У порівнянні з минулим роком абсолютна успішність трохи підвищилася. Під час зимової сесії 1953/1954 навчального року вона складала 93,1%.

Серед загальної кількості оцінок: відмінних — 41,1%, добрих — 51% і задовільних — 6,5%. Відмінників в університеті — 826 чоловік. Серед них Сталінські стипендіати — фізик Потапов (5 курс), хімік Ю. Рибкін (4 курс), геолог І. Єремін (3 курс), біолог Н. Коваленко (5 курс), історики В. Харитонов і Т. Дерев'янкін (5 курс) і філолог М. Хоменко (5 курс) та ін.

Майже всі ці студенти провадять роботу в наукових студентських гуртках, беруть активну участь в громадському житті університету.

Високу успішність показали на сесії студенти-комуністи. Відмінників в середньому по університеті 26,8%, у комуністів — 48,3%.

Серед факультетів найкращу успішність має біологічний факультет, на якому під час сесії 98% склали всі екзамени.

Високу успішність має економічний факультет (98,2%), історичний факультет (98%). Але на цих факультетах від 1% до 1,4% студентів не з'явилася на екзамен без поважних причин.

На геологічному факультеті успішність складає 97,1%.

Нижчу успішність показали студенти факультетів: романо-германської філології — 97,4%, філологічного — 97,2%.

На географічному факультеті складало екзаменів 95,3%, а на хімічному — 93,3%. На цьому факультеті 3% студентів не з'явилася на екзамен без поважних причин.

На фізико-математичному факультеті лише 85,5% студентів склали всі екзаменів і кількість незадовільних оцінок складає 8,1%. Деякі студенти цього факультету мають академічну заборгованість з однієї, а то і двох дисциплін (всього 65 незадовільних оцінок), не з'явилася на ек-

замени без поважних причин і не допущено до сесії 42 студенти (6,7%).

Значний процент незадовільних оцінок дали екзамен з вищої математики, з математичного аналізу на першому курсі, а також з фізики, теоретичної механіки і диференційної геометрії. Це свідчить про те, що на 1 курсі і в цьому році приділялося недостатньо уваги перевірці робіт з математики під час прийому на фізико-математичний факультет.

Низьку успішність з математики показали деякі з зарахованих медальїстів. Так медальїстка Голенко (1 курс математичного відділу) одержала незадовільні оцінки з математичного аналізу і аналітичної геометрії, а Краснікова і Резніченко — з математичного аналізу.

У новому семестрі вся громадськість факультету повинна повести рішучу боротьбу за ліквідацію академічної заборгованості. Для студентів з недостатньою підготовкою слід організувати додаткові заняття і консультації.

Е академічна заборгованість і на інших факультетах — 12 студентів хімічного факультету мають незадовільні оцінки, головним чином, з вищої математики, з курсу будови речовини і з неорганічної хімії (Б. Юлін, Н. Лебедева, С. Сокол, Р. Гурченко, Ю. Овчаренко та ін.).

Серед відстаючих знову студент 2 курсу геологічного факультету Лаврусюк, який не працював протягом року і одержав незадовільні оцінки з палеонтології і фізики, а також не склав залік з основ марксизму-ленінізму, і студент Шапошников, що був зарахований в університет у 1950 році, але навчається зараз на 3 курсі.

На фізіологічному факультеті студент 4 курсу Ю. Кисліцин до цього часу має заборгованість за 1 і 2 курси і не був допущений до зимової сесії.

Загальна кількість студентів, які мають академічну заборгованість (незадовільні оцінки і неявка на екзамен) в університеті складає 166 чоловік. У порівнянні з зимовою екзаменаційною сесією минулого року кількість боржників до деякої міри зменшилася (їх було 234), але вона, як і раніше, ще велика. Тому перед факультетами стоїть зараз основне завдання — боротьба за подальше підвищення трудової дисципліни, перш за все за 100% з'явлення студентів на екзамен під час весняної сесії.

Питання про студентів, які не з'явилися на екзамен без поважних причин, повинно розглядатися на факультетах, не слід їх допускати до складання екзаменів без дозволу ректорату.

При загальній високій успішності низькі показники дали лише студенти 4 курсу хімічного фа-

культету з курсу діалектичного матеріалізму. З 79 студентів 2 одержали незадовільні оцінки (Ю. Трунов і С. Молчанов) і 11 студентів — задовільні оцінки. Це свідчить про несерйозне ставлення студентів до вивчення такого важливого предмету, як діалектичний матеріалізм.

Зимова екзаменаційна сесія виявила ряд недоліків і недоробок в роботі учбової частини, деканатів, громадських організацій. Обговорення підсумків екзаменаційної сесії на Вчених радах, факультетських зборах допоможе викрити ці недоліки і накреслити шляхи їх подолання. Необхідно зусиллями всього колективу факультетів досягти цілковитої ліквідації академічної заборгованості до 21 лютого ц. р.

В центрі уваги деканатів повинна бути робота по подальшому підвищенню рівня викладання, підвищенню якості лекцій. Якщо в нас ще читаються мало змістовні, сухі і нецікаві лекції, то велика доля провини за це лягає на кафебри, які послабили контроль за читанням лекцій.

Головна роль в цій справі належить завідувачим кафедрами, які повинні систематично відвідувати лекції членів кафедр, організовувати взаємодідування лекцій і, головне, їх ділове і критичне обговорення. Не менш важливим завданням є організація самостійної роботи студентів, розвиток їх творчої ініціативи, про що ми багато говоримо, але поки що мало робимо. Самостійна робота студентів повинна бути пов'язана з усіма видами занять. Лекції повинні розвивати у студентів інтерес до науки, викликати в них бажання шукати в книжках і журналах додаткові відомості з того чи іншого питання. Більше самостійності слід надати студентам під час виконання завдань на лабораторних і практичних заняттях.

Необхідно підвищити вимогливість до студентів у справі своєчасного виконання лабораторних робіт і домашніх завдань.

В новому семестрі перед факультетами стоять великі завдання по організації захисту дипломних робіт і проведенню державних іспитів.

Влітку цього року університет випустить новий загін молодих висококваліфікованих спеціалістів, безмірно відданих своїй соціалістичній Батьківщині. Справа честі всього університету — успішне проведення випуску і розподілу своїх вихованців.

Відзначаючи у квітні славу дау, 150-річчя Харківського державного університету, весь університетський колектив з почуттям високої відповідальності перед Батьківщиною докладає всіх зусиль до того, щоб виконати великі завдання, які стоять перед ним.

Великою популярністю серед студентів користується кабінет марксизму-ленінізму університету. За перший семестр цього 1954 — 1955 учбового року він обслужив 4524 чоловіка і видав за цей час 8640 книжок і 2256 журналів.

Студенти і викладачі, готуючись до лекцій, семінарських занять, доповідей і бесід, часто звертаються за допомогою до підбору літератури. Лише протягом першого семестру було видано 718 уривків і 15 письмових довідок.

В минулому семестрі кабінет продовжував роботу по підборі газетних вирізок для тематичних альбомів. За цей час підготовлені альбоми на теми: «Про комуністичну мораль», «Побут і звичаї за рубежем», «П'ять років Китайської Народної Республіки», «Про Велику Жовтневу соціалістичну революцію», «Возз'єднання українського народу в єдиній Українській Радянській державі», «На антирелігійні теми». Альбоми користуються популярністю не лише у студентів, але і у викладачів.

Деякі студенти, наприклад 4 курсу хімічного факультету, так звикли до кабінету, що працюють в ньому з першого і до останнього курсу. Тут вони готуються з усіх соціально-економічних дисциплін, хоча їх попереджують, що з політекономії, діамату і істмату їх краще обслужать в спеціальних кабінетах.

З задоволенням можна констатувати, що ті студенти, які готувалися систематично до всіх семінарських занять в кабінеті, успішно складали заліки. Їх дуже багато на всіх факультетах. Це, наприклад, Марчишин і Лагун (другий курс геологічного факультету), Рубанович (другий курс економічного факультету), Османова (перший курс радіофізичного факультету) та багато інших.

В кабінеті завжди панує тиша, тут створена робоча атмосфера і ніхто не заважає працювати.

Слід, однак, сказати, що нормальній роботі кабінету заважають деякі недоробки з боку адміністративно-господарської частини. Так, наприклад, в кабінеті необхідно встановити стелажі, бо нам не вистачає місця для зберігання книг.

Підсумовуючи роботу кабінету марксизму-ленінізму в минулому семестрі, можна сміливо відзначити, що він подав велику допомогу студентам у вивченні основ марксизму-ленініської теорії і викладачам у підготовці до лекцій.

Р. ДОМБРОВСЬКА,
зав. кабінетом марксизму-ленінізму.

ОПОВІДАННЯ

Байдужість

Комсорг Володимир Греков читав звіту доповідь:

— Ряд товаришів, як наприклад, Антипов, Плотніков і інші безвідповідально поставилися до сесії і внаслідок цього підвели групу, одержавши відмінні. Ці товариші, очевидно, забули, що основний обов'язок комсомольця — вчитися на «добре» і «відмінно».

Текст приваблював всю його увагу і лише зрідка Володимир оглядав товаришів, що сиділи перед ним. Але одразу ж, почувавши, що губить провідну нитку, знову схилив голову і швидко відшукуював початок наступного абзацу.

Так було і зараз. Подивившись на Антипова, який з байдужим виглядом водив олівцем по бортовій зошиті, він перевів погляд на Плотнікова. Тому щось прошепотів сусід, і обидва вони посміхнулися, розглядаючи якийсь малюнок. Уроцисто-серйозний погляд комсорга скочив далі і знову звернувся до рівних рядків доповіді:

— Велика доля вини лягає і на трикутник групи, який не врахував важливості моменту і залишив всю справу на самопливу... Це був абзац самокритики. Всі знали, що за ним піде обчислений до сотих середній бал, потім — культмасова і спортивна робота. Бездоганні, чіткі речення і звуко-

вої думки... Але від Грекова, за яким вже давно ствердилося прізвисько «сухаря», нічого іншого не чекали і тому сиділи спокійно, розглядаючи хто стелю, хто доповідь.

...Зовні Ігор здавався байдужим, але це стосувалося, мабуть, лише слів комсорга.

«Оля... Оля» — писав він на бортовій зошиті. «Лю...» — він зітхнув і скінчив слово: «Люмін... люмінісценція»... Потім знову задумався, і олівцем, мабуть, зовсім мимоволі ще раз обвів перший склад.

«Ось вона, одна з причин» — подумав він з сумом. Але хто про це знає? Хто знає про те, як в далекий квітневий день він вперше зустрів її, а потім не помітив, як полюбив. То задумлива і мовчазна, то рішуча і дотепна, вона здавалася йому найкращою в світі. Ігор був щасливий...

Він згадав останню сварку перед екзаменом, останню випадкову зустріч...

В книжках пишуть, що кохання завжди допомагає в праці, в навчанні. Закохані сваряться з-за невиконаного плану, з-за неврівноваженого застосування агротехніки. А у Ігоря все було інакше. Не тупо для кохання? Він про це не думав. Але все було інакше.

— Олю, наша група збирається до театру. Ти підеш?

— А тобі дуже хочеться піти? — Мені хочеться, щоб ти познайомилася з моїми товаришами. Ти знаєш як вони хороші!

— От знову тої, Ігорю, хочеться іти до театру з твоїми товаришами, а не зі мною.

Вона сумно замовкла. Ігор розумів, що це примхи, що вона не права, що треба добитися свого. Але це означало нові дорікання, а то і сльози...

— Олю, а тобі дуже хочеться іти зі мною?

— Так, так... ти ж знаєш.

Вони пішли до театру вдвох.

А в групі:

— Ігор знову не пішов. Питає, чому?

— Кавав, що був зайнятий.

— Облиш! Коли не спитай, він завжди зайнятий.

— Ну, і нехай! Не хоче і не треба.

Незабаром його вже не питали: «підеш?», якщо група куди-небудь збиралася. Його вже не чекали біля прохідної після занять. Ігор почував себе дуже самотнім — і це більше відходив від групи.

— Олю, нащо ти взяла квитки на концерт? Ти ж знала, що завтра у мене бесіда, а потім актив.

— Ігорюк, любий, тато приніс 2 квитки на Лемешеву. Ти ж знаєш, як він мені подобається! У мене теж завтра збори, але я ж їду.

— Я, мабуть, не зможу.

Знов заковплені губи, сумний погляд, непереносне мовчання. Йому дуже боляче, що вона застудилася. Адже лише два слова — і знову щаслива посмішка, знову заблищать кохані блакитні очі...

— Добре, я піду.

А назавтра:

— Володую, я не можу бути на бесіді.

— Чому?

— Взяв квитки на концерт.

— Ти ж знав, що буде актив і бесіда.

Подробиці комсорга не цікавлять. Йому все ясно.

— Поставимо про тебе питання на активі, якщо підеш.

— Зрозумій, я не можу я!

— Я, теж не можу, а залишаюся.

Дзвоник перериває розмову, яка по суті так і не почалася.

— Ставте, якщо хочете, ваша справа.

Ігор рвучко повертається і йде на місце. Попереду ще три години лекцій — лекцій, коли голос лектора чути десь далеко-далеко, коли перо рухається по паперу автоматично і тяжкі, сумні думки туманять голову. Він не знає, чи залишитися з товаришами, з групою. Але сьогодні він вже не може. І не лише сьогодні! Так було вчора, тиждень тому, два тижні...

А Греков роздратовано думав: — «Ставте, якщо хочете»... Подумаєш! Ну, і поставимо. Перші

два курси активіста з себе удавав, а тепер в куш!... Відірвався від групи... Завдання не здає вчасно...

Так зросла стіна недовіри між Володею Грековим і Ігорем Антиповим, між комсоргом і найактивнішим колись членом групи, між двома, по суті, хорошими і чесними людьми.

Скінчивши доповідь, Володимир підняв голову.

— Питання до доповідача будуть? — з удаваною офіційністю спитав Паша Логін, який ретельно виконував роль голови.

Питань не було.

— Тоді перейдемо до дебатів.

Стало тихо. Всі поглядали на сусідів: «Починай, чи що?» — «Чого це я? Давай ти!» — гнітюча атмосфера, коли починаєш відчувати марність зборів, коли знаєш, що якщо після дорікань голови і виступлять двоє-троє, то нічого нового не скажуть.

— Може заслухаємо Плотнікова і Антипова?

Рятівну думку підтримали, тому що виступаючих не було.

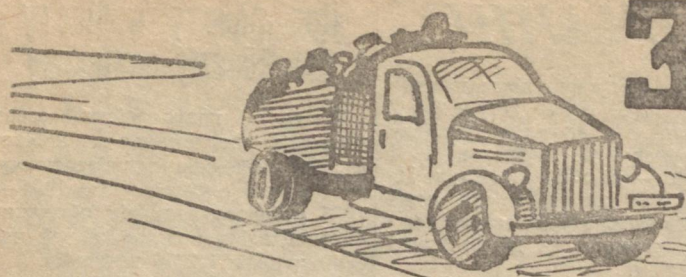
— Почнемо з Антипова. Давай, Ігорю...

Чи сказав він одверто?

А. ЦВЕТКОВ.
З газети «Бауманець».

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

Стор. 3. 12 лютого 1955 р.

Зустрічі з колгоспниками

Близнюки

В зимовому темносиньому небі по-літньому мерехтіли зірки. На пероні метушилися пасажирів. Голос станційного диспетчера оголосив:

— Прибув поїзд № 78, Харків—Ростов.

Цей поїзд стояв на станції Близнюки дві хвилини. В нашому естрадному огляді відзначалося, що за одну хвилину з конвейєра сходив один автомобіль. Ми ж за 2 хвилини повинні були вивантажити з вагона 500 книжок, 10 кг ковбаси, 48 банок консервів, 15 ковдр, 2 пари валенок, 17 чеподанів і стільки ж чоловік. Під час вивантаження було чути голос керівника групи І. Гнідаша.

— Обережніше, хлопці, не кантувати! (Це з вагона вилітали банки з консервації).

Паровоз засичав і, тривалим гудком розпрощавшись з нами, пішов в нічну темряву. І хоча ми опинилися на незнайомій станції, ми одразу ж відчули, що оточені піклуванням і увагою.

— Товариші, ви з Харківського університету?

Нас зустрічали місцеві комсомольці. Ледве ми встигли розміститися у приміщенні райкому комсомолу, як нас сповістили про те, що клубний зал вже переповнений і публіка чекає концерту. Треба сказати, що це повідомлення для нас було несподіваним, бо воно означало, що через годину ми повинні вийти на сцену. Але, незважаючи на втому, ми погодилися.

Перший концерт

Концерт розпочався. Він був незвичайний. Кожний з нас почував велику відповідальність за свій виступ. Концерт повинен був показати, чи добре підібрана програма, як її сприймає глядач.

Опески, якими зустрічали кожний наш номер, додали нам енергії і бадьорості. Концерт проходив жваво і життєрадісно.

Наш виступ вже наближався до кінця, коли ми одержали записку з проханням виконати сценки з студентського життя: серед глядачів були студенти харківських вузів. Радісно вітали нас і випускники університету Микола Осадчий і Алла Гойзман. Обидва вони скінчили філологічний факультет. М. Осадчий працює в райкомі КП України, а А. Гойзман викладає в місцевій школі.

Ще перед концертом ми довідалися, що в Близнюках є будинок культури з добре організованою самодіяльністю. Наступного дня нас познайомили з талановитим молоддю, учасниками гуртків: вокального, народних інструментів, хорового, ансамблю баяністів. Ними керує талановитий композитор-самоук Іван Романович Демченко, який вперше в республіці створив у 1949 році колгоспний ансамбль баяністів. У 1954 році ансамбль одержав відмінні оцінки на республіканському і обласному огляді і був нагороджений грамотою ЦК ВЛКСМ.

І. Р. Демченко — не лише чудовий організатор, але і композитор. Він написав ряд пісень на місцеві теми. Слова однієї з них написані випускником ХДУ ім. Горького М. Осадчим. Це пісня «Про ланкову Марію Велику». Тексти і ноти деяких пісень були подаровані нам.

На землю спустилася тиша. Ніч вступала в свої права. Не спав лише колектив нашої бригади. В райкомі комсомолу було чути веселі голоси, це учасники концерту ділилися враженнями. Загальної радості не поділяв лише наш «фотокореспондент» Іван Чернишов (за кожним учасником агіткульбригади були закріплені певні обов'язки). У нього перегоріла фотолампа.

— Ну, товариші, як же я не сфотографую вас у такий момент — переживав він.

— Завтра, завтра, — заспокоював його І. Гнідаш, — а зараз спати.

Глядачі задоволені

Клуб радгоспу імені 17 партз'їзду. Знайомилися зі сценою. Всі, хто вміє грати, не відходять від піаніно.

— Звук який чудовий! — з захопленням говорить Ада Сахарова.

— Ще б пак! «Україна», — каже Ніл Бойко, з любов'ю глядачі лаковану кришку.

В залі гасне світло. Починається черговий концерт. Після концерту нам приносять кілька листів. Читаємо:

«Шановні товариші з Харківського держуніверситету ім. Горького! З задоволенням проглянувши ваш концерт, хочу виразити вам свою подяку і по-»

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

Стор. 4. 12 лютого 1955 р.

На зимових канікулах за командировкою обкому ЛКСМУ в колгоспи Близнюківського району виїжджала агіткульбригада, до складу якої увійшли 15 студентів нашого університету — учасників художньої самодіяльності і лектор, аспірант кафедри марксизму-ленінізму А. Канаєв. Бригадою керував голова правління клубу ХДУ І. Гнідаш.

Агіткульбригада пробула в Близнюківському районі 7 днів, протягом яких відвідала колгоспи, МТС, радгоспи і районний центр. В усіх цих місцях студенти нашого університету давали концерти, проводили агітаційно-масову роботу. В багатьох відгуках і листах, які вони одержали, місцеві партійні, радянські органи і колгоспники щиро дякували студентам за ту велику корисну справу, яку вони здійснювали під час своєї подорожі.

На дій сторінці редакція вміщує нотатки членів агіткульбригади А. Воловика і В. Лебедева, в яких вони розповідають про свою подорож.

бажати вам такого ж успіху у навчанні, який ви мали в нас на сцені. Ще хочу, щоб громадськість університету дізналася про ту велику користь, яку ви принесли своїм концертом трудівникам соціалістичних полів.

Н. ЗУБ.

Розкриваємо інші листи — в кожному подяка, поздоровлення і побажання. Наш акордеоніст Н. Бойко грає туш.

Такі листи, відгуки і поздоровлення ми одержували після кожного концерту. Всі наші далішні виступи проходили з неменшим успіхом. Найкраще були сприйняті виступи, що відбивали колгоспне життя. Ось на сцену виходить «відповідальний товариш з центру» (вик. Лебедев). Він починає читати лекцію про сільське господарство. Читає з виглядом знавця, але публіка сміється, вона бачить, що це один з тих «відповідальних товаришів», які нічого не розуміють в сільському господарстві. Ця інтермедія підготовлена виконавцями за оповіданням О. Вишні «На вербі груші» напередодні від'їзду.

Веселим сміхом зустрічає зал оповідання про ледаря Крутія (вірш С. Олійника «Пригода в лісосмузі»), і під цей сміх колгоспним ледарям не дуже приємно сидіти в залі.

Популярністю користувалася також мімічна сценка «Як Іван Іванович богу свічку ставив». В ній піддаються критиці релігійні забобони, які ще досі в нас не зовсім викоринені.

Цей номер В. Кириловський виконував так майстерно, що ми часто прохали повторити його для нас. Особливий успіх випав на долю балету, який вийшов у складі: В. Безкорової, Р. Сергієнко, Л. Луїдиної, Р. Безпальчої і К. Рубцова. Народні танки часто виконувалися на «біс». Костя Рубцов став улюбленцем глядачів. Треба сказати, що Костя був одним з тих, хто дуже серйозно поставився до поїздки нашої бригади. Ідучи на зустріч побажанням глядачів, він у вільний час вивчив матроський танок «Яблочко», який став одним з кращих номерів програми.

В наш репертуар входили такі номери, як скетч «Гвіні недоліки» Л. Ленча (його виконавці Ада Сахарова і Вілен Кириловський користувалися заслуженим успіхом і на нашій університетській сцені), цілий ряд номерів художнього читання, які виконували Тая Шокурова і Анатолій Черединов.

Багато місця в програмі було приділено сатирі на міжнародні теми, спрямованої проти паліїв нової світової війни.

Перед кожним концертом читалася лекція. Лектор тов. А. Канаєв читав лекції на теми: «Міжнародне становище» і «Більшовики Харкова в революції 1905—1907 рр.». Особливо великий інтерес в аудиторії викликала перша з них. Канаєв ледве встигав відповідати на численні запитання слухачів.

В артілі ім. «Правди»

Туман. Машина їде по з'їждженому шляху. Холодно, вогко, кутаємося у ковдри. Більшість з нас — городяни, і тому ми з цікавістю розглядаємо поля і лісосмути, які розстилаються навколо. Вони здаються безкрайніми і потопають у тумані.

Але ось, нарешті голос Гнідаша:

— На горизонті колгосп ім. «Правда».

Підготуватися до вивантаження!

Приїхали. Біля клубу зібралися колгоспники. Дівчора з галасом оточила машину.

— Артисти приїхали!

Нам приємно. Ще б пак, зустрічають, як справжніх артистів. Молоді глядачі не відставали від нас ні на крок. Вони хотіли за нами, довго з цікавістю дивилися у вікна, стостерігаючи нашу підготовку до концерту.

Відпочивши, ми пішли знайомитися з колгоспом. Колгосп ім. газети «Правда» — один з найкращих в Близнюківському районі. Гордістю артілі є його тваринницька ферма. І тому недивно, що секретар парторганізації т. Лисенко і голова колгоспу т. Романцов запропонували розпочати знайомство з ферми.

Корови зустріли нас доброзичливо. Вони промукали щось незрозуміле, подібне до відповідей деяких студентів, що не можуть відповісти на запитання екзаменатора, і продовжували пережовувати свій обідній раціон.

Ми розбрелися по довгому приміщенні корівника. Доярки з любов'ю розповідали нам про своїх годіванок. Потім ми вели бесіду з завідувачем фермою, Якимом Йосиповичем Манзюком. Він розповів нам про те, що ферма ще молода, але вже нараховує 280 голів худоби, з них близько 50 голів молодняка. За кожною дояркою закріплено 12 корів. Ферма добре обладнана, є електродійки, автопоїлки. Нам довелося стостерігати, як вони працюють. Тов. Манзюк познайомив нас з найкращими доярками ферми.

Поки йшла ця бесіда, Іван Чернишов розвинув горячкову діяльність. В нього був сьогодні великий день, весь час було чути клацання фотоапарату. Він знімав окремо кращих доярок, нас серед працівників ферми, окремо корів і нас. Вважаючи, що коровам він приділив достатньо своєї фотоуваги, Іван вирішив сфотографувати племенного бугая. Бугай Буян до цієї витівки поставився критично. Чи був він від природи соромливим, чи просто не хотів фотографуватися, нам з'ясувати не вдалося, але як тільки Чернишов наводив апарат, він відвертався.

— Дивися, — обурювався Чернишов, — всерйоз, як наші студенти, коли я їх для сатиричної газети фотографую.

Поспіхувалиши товаришів з приводу його невдач, ми вирушили до телят. Дівчата були у захопленні.

— Як гарненькі! — раділа Зара Жукова.

— Дівчата, дивіться, він мій палець лижє!

Цей процес проходив з очевидним інтересом до нього з боку Нелі Огієнко і теляти.

— Ну, а тепер, товариші, попрошу до нашої кімнати відпочинку, так би мовити, нашого клубу.

Кімната відпочинку зустріла нас теплом і затишком. Видно було, що тут не лише відпочивають після роботи, але й взагалі проводять вільний час. На столах лежали газети, книжки. Тут же знаходився радіоприймач. Занавіски на вікнах, аптечка, календар вигравішних тиражів — все свідчило про затишок і обжитість. Над всім цим — велике гасло: «Мир переможе війну!».

Ми подякували працівникам ферми за увагу до нас, віддали комплект книг для бібліотеки, запросили на концерт.

Ми побували не лише в клубах, на фермах, але і в будинках колгоспників. Через те, що після концерту ми залишилися у колгоспі, то колгоспники, якщо в клубі не вистачало місця для всіх, запрошували нас ночувати до себе. Кінчався концерт, і наші гостинні господарі приходили за квартирантами.

Господарі віддавали нам все найкраще, що було в хаті. Розмова з ними звичайно розпочиналася з обговорення концерту. Ми уважно слухали і виховували всі зауваження. Потім вона переходила на різноманітні теми. Колгоспники розповідали про себе, ми — про життя і навчання в університеті; говорили про книжки, про плани на майбутнє. І, сповнені враженнями, довго не могли заснути.

У відстаючому колгоспі

30 січня ми приїхали до колгоспу ім. Калініна. Був вихідний день. До початку концерту залишалося ще багато часу. Колектив агіткульбригади розташувався у великій хаті. Скорі сюди прийшли колгоспники. Ми одразу ж, як і в інших колгоспах, почали цікавитися їх працею, матеріальним і культурним рівнем життя. Ми знали, що цей колгосп відстаючий, про це нам говорили не лише в Харкові, але і в Близнюках. Але про причини його відставання ми не знали. Відставання колгоспу здалося нам тим більш дивним,

коли ми познайомилися з його трудівниками. Це були працюючі радянські люди, що прагнули до зміцнення і зростання своєї артілі.

— Мені вже 60 років, — казала одна з колгоспниць, — а, повірте мені, і хвилини без роботи не можу просидіти.

Як потім з'ясувалося, причиною відставання було погане керівництво артілі.

Колгоспники розповіли нам про бригадира т. Зайця, який грубо поводить з людьми, про випадки розбазарювання колгоспного майна. Так, наприклад, керівники колгоспу зустрічали новий рік двічі: за новим і старим стилем, причому обидва рази — за колгоспний рахунок. У зв'язку з цим з чисто народним гумором говорили колгоспники про те, що наближення когось з керівників артілі до птахоферми наводить жах на мирно живущих птахів.

Культурно-масова робота в артілі занедбана. Лекцій ніяких майже не буває. А люди прагнуть до знань, це було видно з того, як слухали вони лекцію А. Канаєва.

В програму концерту, який ми дали в цьому колгоспі, були включені сатиричні частушки, написані членами нашої бригади на місцеві теми. Таким успіхом не користувався жодний номер нашої програми.

Буксуємо

Машину кидало з одного боку в другий. Шлях до Криштопівської МТС був нелегким. Нарешті на горизонті з'явилася МТС, але... Минула година. Спроби витягти машину з болота не дали ніяких результатів. Була оголошена перерва. Більшість дівчат і хлопців вирушила до МТС пішки. І тут виявилася невідготовленість до подорожі у колгоспи. Продукти, придбані в Харкові, мандрували з нами як непотрібний, зайвий тягар. Все необхідне можна було придбати тут.

Минула ще година. Відбулися деякі зміни: машина нахилилася в другий бік. Нарешті, десь далеко почувся гуркіт трактора, що йшов на допомогу. І тут сталося диво. Машина, наче злякалася грізного тягача, рвонула, важко засопівши, і, обережно намагаючись дорогу, попливла, у буквальному розумінні цього слова.

Але ось і МТС. Ви піднімаєтесь на другий поверх. В одній з кімнат не вистачає палатки, а так все нагадує табір кочівників. Це сидять наші студенти. Після бурхливих розшуків, нарешті, знаходимо секретаря парторганізації т. Бондаренка. Як це не дивно, але нам вперше довелося нав'язувати свої послуги, тому що вище-згаданий товариш повідомив, що йому про нас не доповідали і взагалі у нього багато іншої роботи.

Переконавшись в тому, що ми не маємо наміру виїжджати, нас поступово розмістили по квартирах.

Хоча прийом був не дуже теплим, концерт пройшов добре, в дружній обстановці.

Кириловський співає

Погода почала псуватися. Повітря південний вітер. Знову дорога. Машина повільно, але впевнено наближалася до радгоспу ім. газети «Известия». Тут ми потрапили в теплу, дружню обстановку. Секретар парторганізації радгоспу т. Шевченко зробив для нас все, що міг. Нам дали добре натоплене приміщення, був приготовлений смачний обід.

Непомітно надійшли сутінки. День кінчався.

І хоча всі ми ніколи не були артистами, професіоналами цієї справи, всі вже навчилися за час перебування у колгоспі з заходом сонця готуватися до «роботи».

Концерт почався як звичайно, але кінець його був незвичайним. Вокалісти Зара Жукова і Нінель Огієнко до цього часу співали безвідказно. Але тут трапилося щось гоголівське: був згублений, правда, не ніс, а голос. Тоді з гора заспівали Тетяна Шокурова і Віля Кириловський. Про реакцію залу мабуть і говорити нема чого. Тенори перейшли на бас. Концерт скінчився. Почалися танці.

Яскравими вогнями зустріли нас Харківський вокзал. З вагону вивантажуються хліб, консерви... і ми.

На закінчення хочеться відзначити велику організаційну і господарську роботу, яку провів під час подорожі І. Гнідаш.

Ще довго-довго будемо ми згадувати цю цікаву і захоплюючу подорож і нетерпляче чекати наступної.

А. ВОЛОВИК, В. ЛЕБЕДЕВ.

Редактор Г. ПОПОВ.